

USNESENÍ

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Korbelové a soudců JUDr. Františka Koláře a Mgr. Kamily Drábkové v právní věci

žalobkyně:

DALUS - Tichelmann s. r. o., IČO: 26067846
sídlem Žišov 72, 391 81 Žišov
zastoupená advokátem JUDr. Zdeňkem Navrátillem
sídlem Bašty 416/8, 602 00 Brno

proti

žalovanému:

██████████, IČO: ██████████, narozený ██████████
s místem podnikání ██████████
zastoupený advokátem Mgr. Davidem Pohořalem
sídlem Krajinská 44/10, 370 01 České Budějovice

o zaplacení 534 673,41 Kč s příslušenstvím,

o odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 5.10.2020, č.j. 6 C 85/2020-79,

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně **se zrušuje** a věc se mu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem Okresní soud v Českém Krumlově žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobkyni částku 534 673,41 Kč se specifikovaným příslušenstvím do tří dnů od právní moci rozhodnutí (odstavec I. výroku), dále mu uložil zaplatit žalobkyni částku 9 600 Kč jako náklady spojené s uplatněním pohledávky do tří dnů od právní moci rozhodnutí (odstavec II. výroku) a konečně žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobkyni k rukám jejího právního zástupce náhradu nákladů řízení ve výši 96 835 Kč do tří dnů od právní moci rozhodnutí. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že žalobkyně se žalobou proti žalovanému domáhala zaplacení částky 534 673,41 Kč s příslušenstvím z důvodu částečně neuhrazené faktury č. TS 190979 a dále neuhrazených faktur č. TS191020, TS191066, TS191251, TS191269, TS191378, TS191379 a TS191577. Žalovaný učinil nesporným závazkový vztah, na základě něhož žalobkyně eviduje předmětnou pohledávku, ta však podle žalovaného částečně zanikla co do výše 297 136,67 Kč započtením. Z důvodu existence pohledávky za žalovaným (aby tak žalovaný splatil část svého dluhu) se dohodli tak, že žalovaný dodá žalobkyni zboží – plastové pytle, které pak žalobkyně přeprodá společnosti Mateo Packing s.r.o., se sídlem Újezdec 60, Smilovice. Toto zboží bylo 3. 9. 2019 dle dohody společnosti Mateo Packing dodáno. Žalovaný dodal, že tyto pytle koupil od společnosti Getorato s.r.o. Žalobkyně se na něj obrátila s tím, že pytle jsou nestandardní, avšak práva z vadného plnění neuplatnila a zboží si ponechala. Žalovaný jí vystavil na část zboží fakturu č. 2020007 na částku 192 632 Kč, tuto částku žalobkyně započítala dle § 1982 o.z. proti své pohledávce za žalovaným. Dále jí žalovaný vystavil fakturu na zbytek zboží z téže dodávky č. 2020020 na částku 297 136,67 Kč a dle § 1982 o.z. (stejně jako žalobkyně) pohledávku v této výši započítal proti předmětné pohledávce žalobkyně. Proto navrhl zamítnutí žaloby o 297 136,67 Kč. Okresní soud po provedeném dokazování považoval nárok tvrzený žalobcem za prokázaný, žalovaný se ostatně bránil jen tím, že tento nárok zanikl ve vztahu k částce

297 136,67 Kč jednostranným započtením. Za použití § 1987 odst. 2 občanského zákoníku a rozsudku Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 5711/2017 uzavřel, že pohledávka žalovaného je nejistá a neurčitá a tudíž nezpůsobilá k započtení. V kontextu civilního procesu je zákaz jednostranného započtení nejisté a neurčité pohledávky ochranou věřitele před tím, aby řízení o jím uplatněné pohledávce bylo zdržováno složitým prokazováním protipohledávek dlužníkůvých, lze-li očekávat, že se tím nepřiměřeně prodlouží řízení. Vyšel z následujících skutečností: žalobkyně jednostranné započtení učiněné žalovaným 16.6.2020 neuznala a upozornila ho na neexistenci pohledávky, tuto neeviduje. Z postojů žalovaného, kdy zatím nebyl schopen ani doložit, jaké konkrétní zboží žalobkyni dodal (dodací list z 3.9.2019 nelze porovnat s fakturou žalovaného, kterou učinil předmětem započtení), zda se jednalo o zboží, které po něm žalobkyně poptávala. Bez tvrzení a důkazů o výsledku reklamace, jenž je částečně prokázán korespondencí týkající se kontroly a vrácení zboží, nutno uzavřít, že existence pohledávky na straně žalovaného ve vztahu k žalobkyni vyžaduje obsírnější dokazování a nelze procesní obranu žalovaného v tuto chvíli přijmout. Nelze odhlédnout od toho, že úkon započtení žalovaný učinil až po podání žaloby. Z uvedených důvodů soud žalobě vyhověl, přičemž konstatování nekompenzability započítávané pohledávky nebrání žalovanému, aby v samostatném řízení nárok proti žalobkyni uplatnil. Dále žalobkyni přiznal náklady spojené s uplatněním pohledávky dle § 3 nařízení vlády č. 351/2013 Sb. za 8 nároků po 1 200 Kč v celkové výši 9 600 Kč, dále v souladu s ust. § 1970 o.z. přiznal úroky z prodlení. O nákladech řízení rozhodl za použití § 142 a § 142a o.s.ř.

2. Proti tomuto rozhodnutí podal žalovaný odvolání. Nesouhlasí se závěrem soudu, že pohledávka žalovaného je pohledávkou nejistou a neurčitou a tudíž nezpůsobilou k započtení. Započítávaná pohledávka vyplývá ze stejného právního vztahu jako pohledávka uplatněná žalobou. Sama žalobkyně započítala pohledávku žalovaného ve výši 192 632 Kč, vyfakturovanou žalovaným fakturou č. 2020007 na zboží dodané žalovaným konečnému příjemci, společnosti Mateo Packing s.r.o. Pokud soud namítal, že žalovaný nebyl schopen doložit, jaké zboží žalobkyni dodal, tuto skutečnost hodlal mimo jiné prokázat svou účastnickou výpovědí a výslechem svědků [redacted] a [redacted], nebylo mu však vyhověno. Dále se žalovaný nemůže ztotožnit se závěry soudu prvního stupně, že údajná reklamace zboží je částečně prokázána korespondencí týkající se kontroly a vrácení zboží. Zřejmě se má jednat o e-mail ze 16.1.2020. Podle žalovaného žalobkyně práva z vadného plnění u žalovaného nikdy řádně ve smyslu zákonných ustanovení o odpovědnosti za vady neuplatnila. Odkázal na ust. § 2112 o.z. s tím, že dodávka zboží proběhla již 3.9.2019 a e-mail je až ze 16.1.2020. Proto považuje rozhodnutí soudu prvního stupně za nesprávné. Při odvolacím jednání navrhl zrušení a vrácení věci soudu prvního stupně.
3. K odvolání žalovaného se žalobkyně vyjádřila tak, že zboží dodané společnosti Mateo Packing s.r.o. – nad rámec zboží vyfakturovaného fakturou č. 2020007 na částku 192 632 Kč - vykazovalo vady, nemělo vlastnosti, které si strany ujednaly, a tyto vady byly bezodkladně žalovanému vytknuty. Opakovaně odkázala na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 5711/2017 s tím, že žalovaným započítávaná pohledávka nesplňuje kritérium jistoty a určitosti. Z e-mailové korespondence vyplývá, že žalobkyně potvrdila pouze přijetí zboží vyfakturované fakturou č. 2020007 z 21.1.2020, když druhou fakturu odmítla. Dle e-mailu ze 16.1.2020 žalovaný dokonce žalobkyni potvrdil kontrolu stavu odpadních pytlů připravených na vrácení v kartonech na paletě s údajem o rozporu v množství dodaného zboží. Pokud to hodlal prokázat mimo jiné svou účastnickou výpovědí, neunesl ani břemeno tvrzení. Žalobkyně se plně ztotožňuje se závěrem soudu, že pohledávka žalovaného je pohledávkou nejistou a neurčitou, tudíž nezpůsobilou k započtení. Zákaz jednostranného započtení na nejistou a neurčitou pohledávkou je k ochraně věřitele před tím, aby řízení o jím uplatněné pohledávce bylo zdržováno složitým prokazováním protipohledávek dlužníkůvých. Žalovaný při jednání soudu nesdělil a nijak neprokázal, že žalobkyně u něj vady řádně neuplatnila. Žalobkyně není zodpovědná za řádnou připravenost

žalovaného či jeho zástupce u jednání. Proto navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

4. Odvolání žalovaného vyhodnotil odvolací soud jako včasné, podané oprávněnou osobou a přípustné (§ 201, § 202 a contrario a § 204 o.s.ř.). Poté přezkoumal napadený rozsudek podle § 212 a § 212a o.s.ř. a dospěl k závěru o důvodnosti podaného odvolání. Odvolání bylo podáno do všech výroků, byť sporná je pouze pohledávka žalovaného v částce 297 136,67 Kč. Odvolacímu soudu se však nepodařilo vyvolat jednání o smírném vyřešení věci.
5. Podle § 1987 odst. 1 občanského zákoníku k započtení jsou způsobilé pohledávky, které lze uplatnit před soudem. Podle odstavce 2 téhož paragrafu pohledávka nejistá nebo neurčitá k započtení způsobilá není.
6. Z obsahu spisu vyplývá, že žalovaný pohledávku žalobkyně (v souhrnné výši 534 673,41 Kč s příslušenstvím) rozporuje jen ohledně částky 297 136,67 Kč s tvrzením, že v tomto rozsahu zanikla jednostranným započtením. Tvrdí, že aby splatil část svého dluhu vůči žalobkyni, dohodli se tak, že žalovaný dodá žalobkyni plastové pytle. Podle názoru odvolacího soudu nejde o pohledávky založené jednou smlouvou: v případě hlavní pohledávky je žalobkyně dodavatelem, kdežto v případě pohledávky žalovaného uplatněné k započtení odběratelem, nicméně tyto pohledávky spolu souvisí, uzavřením druhé smlouvy smluvní strany v podstatě směřovaly k započtení. Z obsahu spisu vyplývá, že žalovaný nabídl žalobkyni odpadové pytle, jak je specifikoval v e-mailu z 26.8.2019 (č.l. 66 spisu), a jednatel žalobkyně 27.8.2019 potvrdil možnost převzetí tohoto zboží komplet s tím, že odvoz si zajistí sám (viz č.l. 66 spisu). Žalovaný předložil soudu dodací list z 3.9.2019 (začíslovaný na č.l. 47), z něhož vyplývá druh a množství daných pytlů, převzetí zboží je potvrzeno společností Mateo Packing (viz č.l. 47 spisu). Dodávku předmětného zboží pak žalovaný žalobkyni fakturoval fakturou č. 2020007 na částku 192 632 Kč a fakturou č. 2020020 na částku 297 136,67 Kč (viz č.l. 45, 46 spisu), přičemž ohledně první faktury (na částku 192 632 Kč) žalobkyně sama provedla jednostranný zápočet, kdežto ohledně druhé faktury (na částku 297 136,67 Kč) z téže dodávky zápočet žalovaného ze 17.6.2020 (č.l. 49 spisu) žalobkyně odmítla (viz č.l. 50 spisu). Z e-mailové korespondence účastníků řízení (na č.l. 67 až 74 spisu) vyplývá, že kamion po příjezdu do firmy Mateo nebyl zřejmě kompletně zvážen jako celek, spor byl tedy zjevně ohledně množství dodaných pytlů, ale i ohledně jejich kvality. Tyto sporné otázky odvolací soud však podřazuje pod ustanovení odpovědnosti za vady. Rozlišuje tedy na straně jedné povinnost kupujícího zaplatit kupní cenu a věc převzít ve smyslu § 2118, oproti odpovědnosti za vadné plnění dle § 2099 a následujících o.z. (Kdy žalovaný s odkazem na ust. § 2112 o.z. dovozuje, že kupujícímu by nemělo být právo z vadného plnění přiznáno.)
7. K započtení dojde hmotněprávním úkonem. Když se tak stane za trvání soudního řízení, soud tuto skutečnost pouze zjišťuje. Došlo-li k započtení, musí k němu přihlídnout. Zároveň musí posoudit, zda k němu došlo v souladu s právem, včetně souladu s § 1987 odst. 2 o.z. (viz shodně doc. JUDr. Ing. Josef Šilhán, Ph.D., Započtení pohledávky „nejisté nebo neurčité“, Právní rozhledy 22/2018, s. 763). Podle usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 900/2020 z 27.10.2020, které odkazuje na rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia z 9.9.2020 sp. zn. 31 Cdo 684/2020, aktivně započítávaná pohledávka nebude jistá a určitá ve smyslu § 1987 odst. 2 o.z. zpravidla tehdy, jeví-li se aktivní pohledávka jako objektivně sporná, tj. má-li žalobce proti této pohledávce relevantní věcné argumenty a vyžaduje-li zjištění (prokázání) této pohledávky co do důvodu nebo výše rozsáhlejší či složitější dokazování, jež by vedlo k neúměrnému prodloužení řízení o žalobou uplatněné (pasivní) pohledávce. Za nejistou či neurčitou však nelze pohledávku považovat pouze proto, že ji dlužník neuznává (odmítá uhradit) nebo že je sporná (nejednoznačná) její právní kvalifikace; musí zde být objektivní nejistota, zda pohledávka vznikla a z jakého důvodu, popř. zda je splatná, kdo je jejím věžitelem či dlužníkem, jaká je její výše apod. Odkázal i na rozsudek Nejvyššího soudu z 1.10.2018 sp. zn. 28 Cdo 5711/2017 či rozsudek téhož soudu z 20.2.2019 sp. zn. 26 Cdo 4795/2017, uveřejněný pod č. 23/2020 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek. Odvolací soud zdůrazňuje, že podle shora citovaného výkladu Nejvyššího soudu aktivní

pohledávka je objektivně sporná, má-li žalobce proti této pohledávce relevantní věcné argumenty. Důkazní břemeno podle názoru doc. JUDr. Ing. Josefa Šilhána, Ph.D. (publikovaného v článku Započtení pohledávky „nejisté nebo neurčité“ – Právní rozhledy 22/2018, s. 763) i podle autorů komentáře Hulmák, M. a kol. (Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část § 1721 až § 2054, 1. vydání, 2014, s. 1141 až 1147) má ten, kdo tvrdí, že daná pohledávka je nejistá či neurčitá. Toho tíží povinnost to prokázat. Neurčitost ani nejistotu pohledávek nelze obecně presumovat. V posuzované věci je to žalobkyně, kdo tvrdí, že pohledávka žalovaného je nejistá a neurčitá, proto je to ona, kdo by v této otázce měl vznést relevantní věcné argumenty (viz shora citované rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 900/2020 a 31 Cdo 684/2020) a svá tvrzení prokázat. Je na okresním soudu, aby v tomto smyslu žalobkyni poučil. Odvolací soud opakuje, že prvořadě jde o splatnost kupní ceny (zejména § 2118 a § 2119 o.z.), ta může souviset s vadným plněním za použití § 2108 občanského zákoníku. Odvolací soud se ztotožňuje s okresním soudem ohledně účelu § 1987. Dané ustanovení směřuje zejména k ochraně věřitele. Na druhé straně za situace, kdy pasivní pohledávka žalobkyně a aktivní pohledávka žalovaného spolu souvisejí (viz shora), odpovídá rozumnému (spravedlivému) uspořádání poměrů mezi stranami, aby tyto pohledávky byly vzájemně započitatelné. O to stranám ostatně při uzavření dohody 27.8.2019 (jíž jednatel žalobkyně potvrdil zájem o nabízené zboží od žalovaného) šlo. Odvolací soud opět odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 684/2020, podle něhož nelze přehlížet, že proti právu věřitele pasivní pohledávky na její uhrazení zde stojí právo dlužníka (a věřitele aktivní pohledávky) na to, aby dříve, než bude nucen uhradit svůj dluh (plnit na pasivní pohledávku), byly spravedlivě posouzeny i širší souvislosti, za kterých vznikl (okolnosti celého vztahu). Protože odvolací soud má v otázce důkazního břemene (tj. prokázání, že aktivní pohledávka žalovaného je nejistá a neurčitá) odlišný právní názor než soud okresní, nezbylo, než za použití § 213b ve spojení s § 219a odst. 1 písm. a) o.s.ř. napadený rozsudek zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení (§ 221 odst. 1 písm. a/ o.s.ř.).

8. V novém rozhodnutí okresní soud při posuzování nákladů řízení přihlédne k rozsudku Soudního dvora z 13.9.2018 ve věci C-287/17, odst. 30. Podle tohoto rozhodnutí, čl. 6 Směrnice evropského parlamentu a Rady 2011/7/EU ze 16.2.2011, o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích musí být vykládán v tom smyslu, že přízná věřiteli požadujícímu náhradu nákladů na upomínky zaslané dlužníkovi v důsledku dlužníkovy prodlení s platbou kromě pevné částky ve výši 40 EUR podle odstavce 1 tohoto článku i nárok na přiměřenou náhradu ve smyslu odst. 3 téhož článku za část těchto nákladů přesahujících tuto pevnou částku. Okresní soud rozhodne i o nákladech odvolacího řízení (§ 224 odst. 3 o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není dovolání přípustné.

České Budějovice 25. února 2021

JUDr. Marie Korbelová v.r.

předsedkyně senátu